

Í morgin skulu fólkin í bygdini taka støðu til, um bygdin skal eita Skálabotnur ella Skálafjørður

Bygdarnavnið Skálabotnur

Eivind Weyhe

Nógv kjak hevur verið um hvat ið er tað rætta navnið á bygdini innast á Skálafjørðinum. Á føroyakortum hevur næstanuttan undantak staðið Skálabotnur. Sum ein ið hevur eina vissa meðábyrgd av hvat stendur á kortunum, skal eg her siga nøkur orð um hví hetta er tað navnið sum har stendur. Tá ið tann danska herstjórnin (generalstabilurin) gav tey sonevndu málíborðs-bløðini (Føroyar 1:20.000) út í 1901, vóru teir ikki í iva um at navnið á bygdini var Skálabotnur. Hesi kort komu út aftur í endurskoðaðum útgávum í 1943 og aftur í 1990, og navnið hevur í øllum trimum útgávuunum verið tað sama: Skálabotnur. Sjálvur var eg við í tí arbeiðsbólki sum setti nøvn á triðju útgávu av málíborðs-bløðunum (1987-1998). Tá vóru vit í bygdini og tosaðu við eldri og yngri fólk um nøvnini, og í tilfarinum frá tí arbeiðinum siggi eg einki til at nakar gjørdi vart við

nakra ónøgd við navnið Skálabotnur. Eg minnst at spurningurin um nøvnini bæði, Skálabotnur ella Skálafjørður, var uppi og vendi í arbeiðsbólkinum, tí nakað frammanundan var komið eitt kort í mátinum 1:100.000 sum hevði navnið Skálafjørður, óivað tí at ein navnalisti frá 1960, útgivin av Det danske Stednavneudvalg, hevði tað navnið. Arbeiðsbólkurin valdi at halda fast við tað navnið sum hevði staðið á málíborðs-bløðunum frá byrjan, og sum var væl og virðiliga skjalfest á eldri hondteknadum kortum og í øðrum søguligum keldum. Hvørjar eru so hesar søguligu keldur? Skálabotnur er niðursetubýgd í haganum Skálafjall, sum hoyrir til markatalsbygdina Skála. Alt bendir á at fólk hava búsett seg á plássinum og eru farin at velta upp úr nýggjum har onkuntið um ár 1600, møgugliga eitt sindur fyrr. Tí sambært jarðabókini fyri ár 1600 situr Jóan Heinason, sum var løgmaður 1572-1583, við jørð í “Skallebotenn”, og hetta er fyrstu ferð vit siggja plássið nevnt við navni í eini skrivligari keldu. Aftur í 1665 nevnið tingbókin at hann

hevur velt upp úr nýggjum inni í “Skallebottn”. (Leggjast kann tó aftrat at í verkinum “Trap Færørne” sigur Sverri Dahl at fornminnir benda á uppaftur eldri búseting í Skálabotni). Sama navnaform hevur bygdin í tingbókini fyri 1663, í 1687 er skrivað Scalleboethenn og í 1689 Scalleboten. Frá 1700-talinum hava vit fleiri føroyakort. Á einum korti hjá Rasmus Juel frá 1710 stendur Schaalebotn sum navn á tí innasta á fjørðinum og Botn sum navn á bygdini innast á fjørðinum. Í einum skjali frá 1720 (í sambandi við harra Peder Arabo og grinda-dráp) stendur Schaaleboten. Tað sama siggja vit á korti hjá Born kapteyni frá 1790’-unum. J.C. Svabo nevnið plássið fleiri ferðir í Indberetninger 1781-82, og hann er ikki í iva um navnið. Eftir at hava umrøtt “Kongshavn eller Skaalefjord”, sigur hann at “Det inderste af Samme kalder Hammershaimb staðarnøvn upp í Eysturoynni, og hann nevnið bygdina “í Skálabotni”. Hetta er tí tað grundarlag sum geodetarnir hava havt at byggja á tá ið teir gera tey fyrstu málíborðs-bløðini uml.

1900, og tí hevur bygdin verið nevnd Skálabotnur á málíborðs-bløðunum líka síðan. Ofta er tað so at fólk á staðnum brúka eitt serligt sokallað “nærnavn”, eitt navn sum verður brúkt í nær-umhvørvinum, meðan eitt annað verður brúkt í einum víðari høpi, t.d. í landshøpi. Á Skála hevur helst verið sagt Inni í Firði ella Skálafirði, eins og kollfirðingar siga Inni í Firði um tað innasta har á fjørðinum, og tað sama hevur verið sagt í Kaldbak um Kaldbaksbotn. Í kirkjubókini fyri Eysturoynna fyri 1687 verður sagt um eitt barn sum er borið til dópin, at tað er føtt “j Skalefiord”, og Hammershaimb nevnið eina hálv-mørk á Skála fyri Skálafjørðshálm-mørk. Men í landshøpi hevur plássið verið nevnt Skálabotnur. Tað siggja vit av kortum og gomlum skjølum heilt afturi frá 1600, sum er tað elsta skjalfesta vit hava um navnið á bygdini. So tá ið kortið í dag hevur navnið Skálabotnur, so er tað tí at tað hevur røtur nøkur hundráð ár aftur í tíðina og byggir harvið á gamla siðvenju. Men tað at kort í 1700-talinum bara nevna plássið “Botn”, kundi bent á at eisini tað hevur verið

brúkt sum eitt slag av “nærnavni”. Og tað forkláar jú eisini at íbúgvarnir hava verið og verða nevndir botnarar. Ein grundgeving sum summi ið finnast at navninum Skálabotnur, brúka, er at siga at har er eingin “botnur”. Tað er sjálvandi ikki rætt. Botnur kann á føroyskum, og kundi eisini á forn-máli, um-

framt at merkja dalur, eisini merkja tað innasta á einum fjørði, sbr. navnið Vágsbotn báði í Havn og í Bergen. Sostatt er Skálabotnur tað almenna navnið á bygdini. Tað er eisini staðfest av Staðarnavnanevndini.

Bygdin Skálafjørður

Almfinn Jacobsen
Umboð á "Norman Leader"

Siggi at ein Eivindur Weihe ger burtur úr sær um navnið skal verða Skálafjørður/Skálabotnur og ferðast hann víða aftur og fram í søguligum tilfari har bygdin er navnsett Skálabotnur á ymisk kort upp gjøgnum tíðirnar Hesin Eivindur metur, at tá tann danska herstjórnin

(generalstaben) í 1901 mein-ar at bygdin skal eita Skálabotnur og onki annað, so er og verður tað so. Skilji, at hesin Eivindur hevur eisini verið í staðarnevndini og verið inni í Skálafirði í 1987 og spurt ung sum eldri um navnið Skálabotnur. Hann hevur so ikki verið inni hjá mær. Til alt hettar sum hesin Eivindur er komin til, er at siga, at tað má jú verða tað fólkið sum býr á staðnum, sum ger av, hvussu í hesum

føri bygdin skal eita og ongin annar. Er viljin í bygdini, meiriluti fyri, at bygdin eitur “í Skálafirði” “Skálafjørður” so er tað tað rætta navnið á bygdini og onki annað. Eg fari at spyrja hendan søgukøna mannin Eivind um, hvussu staðarnavni Funningsfjørður er vorið til. Umstøðurnar har eru akkurát tær somu, sum fyri Skálafjørð. Hevði verið áhugavert at fingið at vita, hvussu hettar er komið í lag og hvat tey

søguligu kortini siga um tað. Bygdin Lamba var eisini broytt aftur frá Lambi til Lambauttan nakra atkvøðugreiðslu. Tað hevði eisini verið áhugavert at fingið at vita, hvussu rættleikin av bygdini er komin frá Lambi til Lamba. Møguliga hevur hesin Eivind eisini eitt svar upp á tað. Veit ikki um hesin Eivind er í staðarnevndini enn, men er hann tað og tosar hann fyri nevndina, so kann tað gera tað sama, hvat úrslitið

av atkvøðugreiðsluni verður, tí úrslitið av atkvøðugreiðsluni skal leggjast fyri staðarnevndina, sum síðan ger av, hvat navnið á bygdini skal verða, sama um meiriluti verður fyri navninum Skálafjørður ella ikki. Ein løgin íkomin støða. Millum reglurnar fær ein varhugan av at hettar skriv-ið frá Eivind Weihe er um-biðið nú upp undir atkvøðugreiðsluna, kann bert gita av hvørjum. Hann hevur havt ríkiligt av tíð til at gerða

vart við síni sjónarmið, um nøvnini Skálafjørður/Skálabotnur. Til bygdarfólki, lati ikki onnuruttan í frá siga tykkum hvussu bygdin skal eita, men seti krossin við tað navni, sum eftir tykkara tykki er tað rætta, eftir bestu sannføring. Øðrvísi verður tað ikki.

ANDLÁT

Andrew Kjørbo, Sumba, andaðist á Suðuroyar sjúkrahúsi leygardagin 9. mars, 61 ára gamal.

Durita Brattaberg, ættað úr Vági, búsitandi í Brumunddal í Noregi, andaðist fríggjadagin 8. mars, 51 ára gomul.

Tummas Suni Joensen, Tórshavn, andaðist mikumorgunin 6. mars á Tjarnargarði, 68 ára gamal.

Lasse Sørensen, listamáleri og Rithøvundur, Sørvági, vanliga nevndur Lasse S., andadist í heiminum fríggjamorgunin 8. mars.

Páll Mikal Jensen, ættaður heiman av Sandi, búsitandi í Grená í Danmark andaðist 3. mars, 89 ára gamal.

Harry Niclas Poulsen, ættaður úr Havn, búsitandi í Sandavági andaðist sunnudagin 3. mars á Sýnuni, 84 ára gamal.

Esther Mikkelsen, ættað úr Sørvági, búsitandi í Klaksvík, andaðist á Klaksvíkar Sjúkrahúsi mánadagin 4. mars, 86 ára gomul.

Leivur Johannesen, ættaður av Skála, búsitandi í Tórshavn, andaðist á Landssjúkrahúsinum mikudagin 6. mars, 85 ára gamal.

Hans Eli Dahl, Tórshavn, andaðist á Landssjúkrahúsinum mikumorgunin 6. mars, 75 ára gamal.

Eyðbjørg Hentze Niclasen, ættað av Tvøroyri, búsitandi í Tórshavn, andaðist í heiminum mánadagin 4. mars, 78 ára gomul.

Jógvan Østerø, ættaður av Trøllanesi, búsitandi í Havn, andaðist á Landsjúkrahúsinum mánadagin 4. mars, 77 ára gamal.